

Hörby kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Frostaskolan 7-9 i Hörby kommun

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen konstaterar vid tillsynen av Frostaskolan att det föreligger brister i arbetet med studiero då alla elever, trots att åtgärder vidtagits, inte tillförsäkras en studiemiljö som präglas av studiero. Utredningen visar att lektioner, särskilt i vissa ämnen, är stökiga, att de ordningsregler som finns inte alltid följs och att den bristande studieron påverkar elevernas lärande. Skolinspektionen förelägger därför Hörby kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa påtalad brist. Vad gäller värdegrundarbete, trygghet och arbete för att motverka kränkande behandling har det inte framkommit annat än att skolans arbete uppfyller författningarnas krav.

De omständigheter som råder med anledning av Covid-19

Skolinspektionen är medveten om att många skolor i dagsläget är påverkade med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid ber vi dig kontakta Skolinspektionen för prövning.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Hörby kommun att senast den **15 oktober 2021** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart.

Nedan anges de åtgärder som huvudmannen måste vidta för att avhjälpa de påtalade bristerna samt den lagstiftning med tillhörande föreskrifter som huvudmannens åligganden följer av. Enligt 2 kap. 8 § skollagen ansvarar huvudmannen för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. Vidare ska huvudmannen enligt 4 kap. 7 § skollagen, om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga åtgärder i beslutet om föreläggande.

Skälen för Skolinspektionens ställningstagande i fråga om att verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de bestämmelser som gäller för verksamheten samt i fråga om de skyldigheter som huvudmannen måste fullgöra (åtgärder) redovisas nedan under rubriken *Motivering till föreläggande*.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Hörby kommun inte uppfyller författningskraven avseende studiero.

Åtgärder

- Se till att rektorn, lärare, annan skolpersonal och elever på hela skolan diskuterar och kommer överens om åtgärder som ska genomföras för att skapa respektfulla relationer mellan skolpersonal och elever samt mellan elever på skolan (1 kap. 5 § och 5 kap. 3 § skollagen; Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (2010:37), nedan Lgr 11, 1 God miljö för utveckling och lärande, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande och 2.8 Rektorns ansvar).
- Se till att rektorn leder och samordnar arbetet med att utforma skolmiljön så att alla elever tillförsäkras studiero i alla ämnen. I detta ingår att rektorn, genom att inhämta uppgifter från elever, lärare och elevhälsans personal, följer upp och utvärderar de åtgärder som vidtagits och planerar att vidtas för att säkerställa att elevernas skolmiljö präglas av studiero i de ämnen där problem har identifierats. I samband med utvärdering av vidtagna åtgärder ska rektorn också besluta om vilka ytterligare åtgärder som behövs samt se till att dessa genomförs och/eller intensifiera pågående åtgärder samt se till att detta genomförs (2 kap. 9-10 §§ skollagen, 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 1 Varje skolas utveckling, 2.8 Rektorns ansvar).
- Se till att rektorn för personalen klargör ansvarstagande för att ordningsregler efterlevs, hur ordningsstörningar ska hanteras om de uppstår och hur disciplinära åtgärder används (2 kap. 9-10 §§, 5 kap. 3, 5-16 och 22-23 §§ skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

Motivering till föreläggande**Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling***Skolinspektionens bedömning gällande studiero*

Skolinspektionen bedömer att skolenhetens arbete med studiero inte uppfyller författningarnas krav. Skolinspektionens utredning visar att elever på Frostaskolan, trots vidtagna åtgärder, inte har en skolmiljö som präglas av studiero i alla ämnen.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen). Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. Rektorn beslutar om ordningsregler (5 kap. 5 § skollagen). Enligt skollagen får rektorn eller en lärare vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero

eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande (5 kap. 6 § skollagen). Enligt de förutsättningar som anges i 5 kap. 7-16 och 22-23 §§ skollagen får beslutas om utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, skriftlig varning, tillfällig omplacering, tillfällig placering vid en annan skolenhet, avstängning och omhändertagande av föremål.

Enligt läroplanen ska skolan klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har (Lgr 11, 1 Rättigheter och skyldigheter). Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära (Lgr 11, 1 God miljö för utveckling och lärande). Skolans mål är att varje elev respekterar andra människors egenvärde, kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen. Alla som arbetar i skolan ska i sin verksamhet bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor och visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt. Läraren ska tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen, och samarbeta med hemmen i elevernas fostran och klargöra skolans normer och regler som en grund för arbetet och för samarbete (Lgr 11, 2.1 Normer och värden). Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande (Lgr 11, 2.2 Kunskaper). Skolans mål är att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan (Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar. (2 kap. 9-10 §§ skollagen). Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot de nationella målen. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan är en förutsättning för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att verksamheten ständigt provas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder provas och utvecklas (Lgr 11, 1. Varje skolas utveckling). Rektorn ansvarar för skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Rektorn har också, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjlighet att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra för att utveckla utbildningen (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

I förarbetena till skollagens bestämmelse gällande trygghet och studiero anges att en av de viktigaste förutsättningarna för att barn och ungdomar ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden är en trygg och stimulerande lärandemiljö. Vidare anges att det förebyggande arbetet är centralt, och att det är skolans, och ytterst rektorns, ansvar att skapa trygghet och studiero i skolan. En viktig förutsättning för detta är att elever, lärare och annan personal känner ett gemensamt ansvar och har

respekt för varandra i skolan. Det kräver ett aktivt värdegrundsarbete där grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling. Att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet utgör grunden för en trygg och utvecklande studiemiljö. Rutiner för att säkerställa samverkan och kommunikation mellan elever, lärare och annan personal är också centrala inslag i det förebyggande och långsiktiga arbetet. Rektorns skyldighet att se till att elevers behov av stöd utreds och att stödåtgärder kommer till stånd för elever i behov av stöd är självfallet även det en del i arbetet med att skapa en trygg och stimulerande studiemiljö (prop. 2009/10:165 s. 319 och 320).

Skolinspektionens utredning gällande studiero

I intervjuer med såväl elever, lärare, representanter för elevhälsan som rektorn framkommer att det varierar om det är studiero eller inte. Några elever säger att det är studiero på i princip alla lektioner eller för det mesta medan andra elever säger att på vissa lektioner har de inte studiero och att lektionerna då är stökiga och pratiga. Elever berättar att de upplever att de på dessa lektioner sitter av tiden och att det kan ta upp till halva lektionstiden att komma till arbetsro. I intervju med en elevgrupp framkommer att det är väldigt stökigt på vissa lektioner och att detta förekommer minst en gång om dagen. Lärare i en intervju säger att studieron är bra för tillfället, att de senaste två åren varit lugna och att klassrumsdörrarna ofta står öppna under lektionstid och att det då märks att det är studiero. Dock säger lärarna att det framkommer i enkäter och vid utvecklingssamtal att det på vissa lektioner och för vissa lärare är stökigt och pratigt. Enligt rektorn har eleverna generellt studiero men hen bekräftar också att det finns lektioner och undervisningsgrupper där studieron är sämre.

I samtliga intervjuer framkommer vidare att problemen med studiero är beroende av vilken lärare och vilket ämne klassen har. Enligt eleverna blir studieron sämre om läraren är osäker eller otydlig eller för "snäll" och inte tillräckligt sträng. Elever säger att vissa elever inte har någon respekt för vissa lärare och att det finns lärare som man som elev inte lyssnar på. Sämre studiero kan enligt eleverna också bero på tid på dagen och att det finns klasskamrater som inte är schyssta mot varandra vilket då påverkar alla. Enligt lärare är relationen lärare elev viktig för god studiero. I intervju med lärare framkommer att om relationen med eleverna inte fungerar kan det leda till små konflikter mellan lärare och elever och att sådana situationer tar tid och en hel del energi. Enligt lärare, representanter för elevhälsan och rektorn påverkas studieron negativt av bristande ledarskap i klassrummet och av att lärare saknar adekvat utbildning och erfarenhet. Elever, lärare och representanter för elevhälsan uppger att studieron är sämre i vissa ämnen och att det delvis beror på många lärarbyten. Enligt representanter för elevhälsan har studieron i dessa ämnen varit bristfällig i flera år. Några lärare säger att det finns en inställning hos både skolledningen och huvudmannen att vissa ämnen är mindre viktiga varför situationen tillåts pågå. När rektorn får bemöta elevhälsans utsaga att studieron i vissa ämnen varit bristfällig i flera år bekräftar rektorn detta.

Av intervjuer framgår att skolan vidtar åtgärder för att komma tillrätta med problemen med studiero, men att dessa inte ger tillräcklig effekt. Elever säger att lärarna säger

ifrån när det inte är studiero men att det finns lärare som struntar i det. När lärare säger ifrån brukar det hjälpa en stund men inte alltid, säger eleverna. Enligt vissa elever har det varit problem med studieron i klassen under hela högstadietiden. Några elever säger att de pratat med sina lärare men att de inte märker någon skillnad. Några elever säger att det är bättre nu, men inte bra. Eleverna i en intervju säger att de på vissa lektioner har haft två lärare och att det då har blivit bättre. I intervju med lärare och representanter för elevhälsan framkommer att åtgärder så som kollegialt stöd och tvålärarsystem har satts in och att dessa åtgärder delvis hjälper. Lärare säger, i likhet med några elever, att det är bättre nu, men inte helt bra. Enligt rektorn är man på skolan medveten om i vilka ämnen och undervisningsgrupper som det finns problem med studiero och skolan har satt in åtgärder som till exempel samtal, stöd från kollegor och auskultation, vilka givit viss effekt. Rektorn uppger också att en rekryteringsprocess pågår för att få behöriga lärare där det saknas. Vidare uppger rektorn att de i en årskurs gett mer undervisning i ett ämne med en behörig lärare för att eleverna ska nå målen. De hittar lösningar under tiden säger rektorn. I samtliga intervjugrupper framkommer också att det finns ordningsregler på skolan men att dessa inte alltid efterlevs. Elever uppger att lärare håller olika hårt på reglerna och det blir inte alltid några konsekvenser att bryta mot reglerna. Rektorn säger att samtal med lärare om ordningsreglerna sker, att samtalen gör att det blir bättre ett tag men att rektorn sedan måste ta tag i det igen.

Av intervjuer framgår att den bristande studieron får negativa konsekvenser för elevernas kunskapsinhämtning. På fråga om vilka följder den bristande studieron har svarar intervjuade elever att de tappar koncentrationen, att de inte lär sig och att de kommer back i ämnen. Elever i en intervju säger att de klarar sig men lär sig inte på längre sikt. Enligt lärare och representanter för elevhälsan blir konsekvenserna när eleverna inte har studiero att eleverna får sämre resultat samt att de tappar både kunskaper och motivation. Enligt rektorn påverkar den bristande studieron i vissa klasser/grupper elevernas möjlighet att koncentrera sig och det blir inte de bästa förutsättningarna för eleverna, men rektorn säger också att det är individuellt hur eleverna upplever situationen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då verksamheten vid Frostaskolan inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, finns skäl att förelägga Hörby kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att åtgärda bristerna. Vid en helhetsbedömning finner Skolinspektionen att vite inte är påkallat som påtryckningsmedel.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

- Det bedrivs ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. (Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, En likvärdig utbildning, God miljö för utveckling och lärande, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper)
- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet. (5 kap. 3 § skollagen, Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar)
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

På Skolinspektionens vägnar

X Johanna Tinghammar Bruck

Beslutsfattare
Signerat av: Johanna Tinghammar Bruck

X Hilda Sjöberg

Föredragande
Signerat av: Hilda Sjöberg

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Frostaskolan 7-9

Bakgrund och fakta om Frostaskolan 7-9

Skolinspektionen har genomfört riktad tillsyn av Frostaskolan. Skolan var ursprungligen utvald för regelbunden tillsyn enligt Skolinspektionens risk- och väsentlighetsanalys, men på grund av den rådande situationen med Covid 19 har den regelbundna tillsynen gjorts om till en riktad tillsyn med ett begränsat antal områden. Tillsynen omfattar området: Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling. Digitala intervjuer genomfördes av Skolinspektionen mellan den 20 och den 22 april 2021.

Frostaskolan ligger i Hörby, i Hörby kommun. Skolenheten ger utbildning i årskurserna 7–9 och har vid tidpunkten för tillsynen sammanlagt 246 elever.